

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över Promemorian Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Det föreslås höjda beloppsgränser vid beskattningen av enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut¹.

- De behöver inte ta upp något värde på lagertillgångarna om lagrets sammanlagda värde uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp.
- De får göra värdeminskningssavdrag med hela avskrivningsunderlaget om underlaget uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp.

De föreslagna ändringarna innebär att beloppsgränserna höjs från 5 000 kronor till ett halvt prisbasbelopp (28 650 kronor för 2024).

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det uppges att förslaget är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna (Tidöavtalet). Detta är en av reformambitionerna på skatteområdet som ska förverkligas under mandatperioden.

Det uppges att i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 1.4) aviserade regeringen att villkoren för enskilda näringsidkare behöver förbättras. Det uppges att syftet med förslaget är att minska den administrativa bördan för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut.

¹ Förenklat årsbokslut får upprättas av enskilda näringsidkare med en årlig nettoomsättning som normalt uppgår till högst tre miljoner kronor, 6 kap. 3 § andra stycket bokföringslagen (1999:1078)

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en tydlig beskrivning av vad som har föranlett förslaget.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det uppges i konsekvensutredningen att syftet med förslaget är att minska den administrativa bördan för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut genom en förenkling av reglerna både för redovisning av lager och värdeminskning av inventarier. Nivån på gränsbeloppen har valts genom en avvägning mellan de förenklingar som förslagen medför för företagen och den offentligfinansiella effekten som också blir följd. I denna avvägning har även hänsyn tagits till att uppgifterna i inkomstdeklarationen inte bör avvika alltför mycket från vad som ur ett företagsekonomiskt perspektiv är att betrakta som ett korrekt resultat och en rättvisande ställning. Vidare bedöms det vara lämpligt att använda prisbasbeloppet som utgångspunkt eftersom reglerna därmed automatiskt följer den framtida utvecklingen av den allmänna prisnivån.

Det uppges att ett alternativ skulle kunna vara att bara justera gränsbeloppen med hänsyn till förändringarna i konsumentprisindex (KPI) för att återställa nivån på förenklingen till den som rådde vid införandet av reglerna 2007. En sådan uppräknings från 2007 års prisläge till 2023 års nivå (med SCB:s prisomräknare, årsmedeltal) skulle innebära att gränsbeloppen bestämdes till 7 041 kronor (en höjning med 41 procent). Av förenklings-skäl är det dock rimligt att genomföra en större höjning av beloppet än vad som motiveras av utvecklingen av KPI.

Slutligen uppges det att om ingen reglering skulle komma till stånd uteblir de effekter och framför allt förenklingar för berörda som beskrivs i denna konsekvensanalys.

Regelrådet finner att förslagsställaren beskrivit avvägningar och alternativ tydligt.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det saknas helt redovisning av om förslaget överensstämmer med EU-rätten.

Regelrådet finner därför att redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det uppges i promemorian att de föreslagna lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2025.

Det uppges vidare att bedömningen är att det därutöver saknas skäl för särskilda ikraftträdande eller övergångsbestämmelser. De nya bestämmelserna kan således tillämpas

vid beskattningen av enskilda näringsidkare som upprättar förenklade årsbokslut efter ikraftträdandet.

Regelrådet finner redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det uppges i konsekvensutredningen att totalt bedöms cirka 47 000 företag beröras av förslagen om höjda beloppsgränser. Cirka 15 000 företag berörs endast av förslaget om höjd beloppsgräns för lagervärdering, cirka 30 000 företag berörs endast av förslaget om höjd gräns för avskrivning och cirka 2 000 företag berörs av båda förslagen. Av företagen som berörs bedöms cirka 85 procent ha en omsättning under 500 000 kronor, cirka 10 procent har en omsättning mellan 500 000 kronor och en miljon kronor medan resterande 5 procent har en omsättning över en miljon kronor. Det rör sig alltså om de absolut minsta företagen som berörs av förslagen. När det gäller branschfördelning uppskattas cirka 44 procent av de berörda företagen bedriva jord- och skogsbruk, varav 25 procentenheter avser skogsbruk. De näst största branscherna är handel och övrig serviceverksamhet. Förslagsställaren beskriver i tabellform hur fördelningen av berörda företag per bransch ser ut (sida 12 i remissen).

Regelrådet finner att förslagsställarens tydligt redovisat berörda företag utifrån antal storlek och bransch.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Förslagsställaren uppger i konsekvensutredningen att det bör inledningsvis påpekas att för att förslaget ska medföra de beskrivna förenklings effekterna måste Bokföringsnämnden göra motsvarande justeringar av K1-regelverket. Om det inte sker kommer de administrativa kostnaderna i stället att öka något på grund av att de enskilda näringsidkarna som upprättar förenklat årsbokslut inte utan ändringar kan lägga bokslutet till grund för beskattningen.

Det uppges vidare att båda förslagen medför en tidsbesparing vid upprättandet av inkomstdeklaration och årsbokslut. I beräkningen av effekterna på de administrativa kostnaderna får, i brist på mer exakta uppgifter, en rimlighetsbedömning göras av tidsbesparingen av redovisning av lager och värdeminskning av inventarier. Bedömningen är att tiden för vissa företag uppgår till mindre än en timme medan den för andra uppgår till flera timmar. I beräkningen antas att tidsspannet i den aktuella gruppen sträcker sig från 30 minuter till en hel arbetsdag, med ett genomsnitt om tre timmar.

Vidare uppges det att när det gäller redovisning av inventarier medför förslaget att den aktuella gruppen företag kan redovisa värdeminskningsavdrag under ett år i stället för under flera på varandra följande år. Det antas att den genomsnittliga tiden för att redovisa värdeminskning och kvarvarande värde av inventarier under ett år uppgår till 30 minuter och att förslaget medför att denna redovisning för de aktuella företagen i genomsnitt kan kortas ned från fem år till ett år, dvs. med fyra år vilket medför en genomsnittlig inbesparing om två timmar när reglerna har etablerats.

Det uppges att den genomsnittliga timkostnaden för att värdera och redovisa lager och inventarier bedöms variera stort mellan olika företag. I beräkningen av kostnaderna för

företagen antas att den genomsnittliga timkostnaden motsvarar genomsnittslönen i Sverige. I beräkningen av den genomsnittliga kostnaden för företagen antas att denna timkostnad är tillämplig även för företagen som anlitar en redovisningskonsult eller liknande för att redovisa lager och inventarier. Detta antagande får anses vara rimligt från utgångspunkten att en högre timdebitering av en redovisningskonsult kompenseras av en snabbare hantering så att kostnaden för en viss uppgift är densamma oavsett om företagaren gör det själv eller betalar för tjänsten. Enligt SCB uppgick den genomsnittliga månadslönen i Sverige till 38 300 kronor år 2022. Uppräknat med Finansdepartementets prognoser över löneutvecklingen motsvarar detta en månadslön om 42 500 kronor år 2025 ($38\,300 \cdot 1,11 = 42\,500$). Enligt Tillväxtverket (Ekonomiska effekter av nya regler – Så beräknar du företagets kostnader) ska den genomsnittliga månadslönen multipliceras med schablonvärdet 1,84 som inkluderar semesterersättning, arbetsgivaravgifter och olika indirekta kostnader. Om antalet arbetade timmar per månad antas vara 160 innebär det en genomsnittlig timkostnad om 490 kronor ($(42\,500 / 160) \cdot 1,84 = 488$). Med en genomsnittlig tidsbesparing om tre timmar för de företag som inte längre behöver redovisa lager och två timmar för dem som kan skriva av resterande inventarier uppstår minskade administrativa kostnader om i genomsnitt 1 470 kronor ($3 \cdot 490 = 1\,470$) respektive 980 kronor ($2 \cdot 490 = 980$). Totalt bedöms cirka 17 000 företag beröras av förslaget om lagervärdering och cirka 32 000 av förslaget om inventarier. Den samlade minskningen av de administrativa kostnaderna kan baserat på de redovisade antagandena därmed beräknas till 56 miljoner kronor ($(17\,000 \cdot 1\,470) + (32\,000 \cdot 980) = 56\,350\,000$).

Det uppges att det genomsnittliga lagervärdet för den grupp näringsidkare som påverkas av förslaget uppgår för åren 2019 till 2021 till 156 miljoner kronor. Förslaget medför att avdraget för varukostnader tidigareläggs, vilket innebär att beskattningen förskjuts i tiden. Hur mycket beskattningen förskjuts beror på varulagrets omsättningshastighet. Med antagandet att den genomsnittliga omsättningshastigheten för den aktuella gruppen uppgår till ett år uppstår en offentligfinansiell effekt införandeåret. För åren därefter uppstår en offentligfinansiell effekt i form av ränta på statens ökade upplåning som följer av förskjutningen av skattebetalningar. Av det uppskattade lagervärdet avser 154 miljoner kronor aktiva näringsidkare och 2 miljoner kronor passiva näringsidkare. Enligt Finansdepartementets beräkningskonventioner uppgår den genomsnittliga marginalskattesatsen för aktiv enskild näringsverksamhet till 31,19 procent och för passiv enskild näringsverksamhet till 42,66 procent. Utöver inkomstskatt utgår egenavgifter om 28,97 procent på överskott av aktiv näringsverksamhet och särskild löneskatt om 24,26 procent på passiv näringsverksamhet. När hänsyn tas till att egenavgifter och särskild löneskatt är avdragsgilla kan den genomsnittliga skattesatsen för aktiv näringsverksamhet beräknas till 46,6 procent ($((31,19/1,2897) + (28,97/1,2897)) = 46,6$) och för passiv näringsverksamhet till 53,9 procent ($((42,66/1,2426) + (24,26/1,2426)) = 53,9$). Den samlade skatteeffekten av den uppskjutna beskattningen kan därmed beräknas till 73 miljoner kronor ($(154 \cdot 0,466) + (2 \cdot 0,539) = 73$). För att ta hänsyn till förväntade förändringar av prisnivå och tillväxten i ekonomin räknas beloppet upp med den prognosticerade förändringen av BNP i löpande priser mellan 2021 och 2025, vilken är 22 procent. Den offentligfinansiella effekten införandeåret 2025 kan därmed uppskattas till 89 miljoner kronor ($73 \cdot 1,22 = 89$). Efterföljande år motsvarar den offentligfinansiella effekten statens kostnad för den ökade upplåning som följer av den förskjutna beskattningen. Denna kostnad antas motsvara den förväntade räntesatsen för den tioåriga statsobligationsräntan, 2,25 procent, vilket ger en offentligfinansiell effekt om cirka 2 miljoner kronor ($89 \cdot 0,0225 = 2$). Även den varaktiga effekten uppgår till cirka 2 miljoner kronor.

Det uppges vidare att det genomsnittliga avskrivningsunderlaget för den grupp som omfattas av förslaget uppgår för åren 2019 till 2021 till 214 miljoner kronor, varav 199 miljoner kronor avser aktiv näringsverksamhet och 15 miljoner passiv näringsverksamhet. Förslaget medför att värdeminskningssavdraget tidigareläggs, vilket innebär att beskattningen förskjuts i tiden. I beräkningen av den offentligfinansiella effekten måste hänsyn tas till den takt med vilken de aktuella inventarierna hade skrivits av om inte reglerna ändras. I beräkningen antas att en femtedel hade skrivits av per år under den efterföljande femårsperioden. Den offentligfinansiella effekten kan därmed beräknas till 123 miljoner kronor införandeåret 2025 $((199 \cdot 0,466 \cdot 1,22) + (15 \cdot 0,539 \cdot 1,22) = 123)$. Året efter införandeåret beräknas effekten till 98 miljoner kronor $(123 - (123 \cdot 1/5) = 98)$ och andra året efter införandeåret beräknas den till 74 miljoner kronor $(123 - (123 \cdot 2/5) = 74)$. Den varaktiga effekten beräknas till 7 miljoner kronor.

Regelrådet finner att förslagsställaren tydligt redovisats påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet. Möjligen skulle minskade intäkter för staten i aktuellt förslag kunna ge en indikation på kostnadsbesparing för företagen.

Regelrådet finner förslagsställarens redovisning av påverkan på berörda företags kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det uppges i konsekvensutredningen att förslaget medför att företag som kan upprätta förenklat årsbokslut får ytterligare möjligheter till lättnader. Detta medför att dessa företag får en fördel jämfört med konkurrerande företag vars lagervärden eller inventarievärden ligger över beloppsgränsen, eller företag som inte har möjligheten att upprätta förenklat årsbokslut. De berörda företagen utgör dock en liten andel av alla företag och har så begränsad storlek att förslagen inte bedöms få någon märkbar påverkan på konkurrensförhållandena i ekonomin.

Regelrådet finner redovisning av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det uppges i konsekvensutredningen att då de varaktiga offentligfinansiella effekterna av förslagen är små har förslaget mycket små effekter på inkomstfördelning och ekonomisk jämställdhet. Det kan noteras att av dem som omfattas av förändringen är cirka 65 procent män och 35 procent kvinnor. De redovisade i genomsnitt en inkomst av tjänst på cirka 25 000 per månad 2021.

Det uppges vidare att förslaget bedöms inte medföra några effekter på inflationen, sysselsättningen, miljön eller effekter i övrigt.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det uppges i konsekvensutredningen att förslaget innebär att mindre företag får en lättnad. Förslaget i sig innebär därmed att särskild hänsyn tas till mindre företag.

Regelrådet finner beskrivning av särskild hänsyn till små företag tydlig och godtagbar.

Samman tagen bedömning

Förslaget är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna (Tidöavtalet). Det föreslås höjda beloppsgränser, från 5 000 kronor till ett halvt prisbasbelopp (28 650 kronor för 2024), vid beskattningen av enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut. Förslaget innebär att de inte behöver ta upp något värde på lagertillgångarna om lagrets sammanlagda värde uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp, och att de får göra värdeminskningssavdrag med hela avskrivningsunderlaget om underlaget uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp.

Förslaget innebär en förenkling för företag och främst berörda är de minsta företagen.

En delaspikt, förslagets överensstämmelse med EU-rätten, redovisas bristfälligt. Därutöver finner Regelrådet att konsekvensutredningen är väl beskriven.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 17 april 2024.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Josefina Brzezinska.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Josefina Brzezinska
Föredragande